

Reactie onderzoek 'Strategies for Responsible Business Conduct'

Op basis van het onderzoek 'Strategies for Responsible Business Conduct' van PwC doet het MVO Platform een aantal aanbevelingen voor het Nederlandse MVO-beleid. Hoewel de minister aangeeft te wachten op de evaluatie van het risicosectorenbeleid, kan het kabinet nu al stappen ondernemen om het MVO-beleid te verbeteren. Om een 'doordachte mix' van vrijwillige en bindende MVO-beleidsinstrumenten te realiseren dient Nederland due diligence-wetgeving te ontwikkelen. De overheid zou daarnaast opvolging moeten geven aan de aanbevelingen uit het onderzoek, bijvoorbeeld door de OESO Due Diligence Guidance te integreren in het MVO-beleid.

Internationale wetgevingstrend

PwC heeft zowel vrijwillige als bindende beleidsinstrumenten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen onderzocht. Het MVO Platform observeert de laatste jaren een internationale trend, die ook blijkt uit het PwC-onderzoek: een groeiend aantal landen heeft due diligence-wetgeving geïntroduceerd of bereidt zich daar momenteel op voor (zie ook tabel 1). De recente ontwikkelingen in onder meer Frankrijk, Zwitserland en Duitsland laten bovendien een verschuiving zien van een sector- of risicospecifieke focus naar brede wetgeving die zich richt op verschillende sectoren en verschillende MVO-risico's.

Volgens PwC heeft due diligence-wetgeving, met inbegrip van effectieve sanctiemechanismen, onder meer als voordeel dat bedrijven hogere prioriteit geven aan het aanpakken van MVO-risico's en dat het management zich daaraan meer committeert dan bij vrijwillige instrumenten.¹ Ook concludeert het onderzoek dat bijvoorbeeld de Amerikaanse Dodd-Frank Act een catalyserende werking heeft gehad op wetgeving in Europa en productielanden en heeft geleid tot een vermindering van het aantal conflictmijnen.²

- ➔ Om de 'doordachte mix' van vrijwillige en bindende MVO-beleidsinstrumenten die de UN Guiding Principles voorschrijven te realiseren dient Nederland brede due diligence-wetgeving te ontwikkelen.³ Bindende maatregelen zorgen ervoor dat alle bedrijven, en niet alleen de zogenoemde 'koplopers', zich binden aan het naleven van de OESO-richtlijnen en maken duidelijk wat de overheid van bedrijven verwacht. Complementair aan wetgeving kan het huidige convenantenbeleid bedrijven ondersteunen bij de uitvoering van due diligence in de praktijk, waaraan blijkens aanbeveling 3 uit het onderzoek veel behoefte bestaat.

Heldere beleidsdoelstellingen en goede monitoring en evaluatie

Het rapport benadrukt de noodzaak van heldere doelstellingen, zowel wat betreft impact als proces. Ook raadt PwC aan om goede monitoring- en evaluatiesystemen te ontwikkelen om de effectiviteit van beleidsinstrumenten te meten (aanbevelingen 1 en 5). De deelgebieden waarop PwC de buitenlandse beleidsinstrumenten heeft onderzocht (zoals beleidsdoel, strategie, monitoring en evaluatie en effectiviteit) zouden een goed startpunt zijn voor de evaluatie van het risicosectorenbeleid die start in het najaar van 2019.

- ➔ Het MVO Platform beveelt aan om in de aangekondigde evaluatie specifiek de doelstellingen, effectiviteit en instrumenten voor monitoring en evaluatie van het risicosectorenbeleid te onderzoeken. Deze evaluatie zou zich primair moeten richten op de vraag *'In hoeverre heeft het risicosectorenbeleid bijgedragen aan de naleving van de OESO-richtlijnen door bedrijven die actief zijn in de risicosectoren?'*⁴
- ➔ Naast de bestaande 90-procentsdoelstelling⁵ dient het ministerie van Buitenlandse Zaken ook voor de inzet op MVO-beleid bij de Europese Commissie heldere en tijdgebonden

¹ PwC, 2019, [Strategies for Responsible Business Conduct](#), p. 62.

² Idem, p. 62.

³ Zie ook het statement van [Shift](#) over de 'smart mix' van beleidsmaatregelen en het vervullen van de 'State Duty to Protect'.

⁴ Zie ook de [visie](#) van het MVO Platform over de evaluatie van het risicosectorenbeleid.

⁵ Aangekondigd in de [brief](#) van de minister over de uitvoering van moties IMVO, 2 juli 2018, Kamerstuk 26 485-291.

doelstellingen te formuleren, zodat duidelijk is wat Nederland van de Commissie verwacht op het gebied van MVO.

Volledig uitvoeren van due diligence

Het onderzoek beveelt aan om de effectiviteit van nieuwe maatregelen te vergroten door beleid te richten op het implementeren van MVO-richtlijnen en het daadwerkelijk uitvoeren van due diligence door bedrijven, in aanvulling op MVO-rapportage (aanbevelingen 3 en 4).

- ➔ De in 2018 uitgekomen [OESO Due Diligence Guidance](#) biedt bedrijven concrete handvatten en aankopingspunten voor het uitvoeren van due diligence. De overheid dient het richtsnoer in haar MVO-beleid te integreren, bijvoorbeeld middels convenanten en in de MVO-voorwaarden die de RVO stelt aan bedrijven. Nieuw beleid, zoals due diligence-wetgeving, moet het doorlopen van de zes stappen van due diligence die het richtsnoer voorschrijft centraal stellen.

Positieve bijdrage van maatschappelijk middenveld

PwC constateert ook dat maatschappelijke organisaties en vakbonden een belangrijke en constructieve rol hebben gespeeld in het voor bedrijven verduidelijken van due diligence en de eisen die de wetgeving aan hen stelt.⁶ Bedrijven waardeerden bijvoorbeeld de publicatie van gedetailleerde implementatierichtlijnen door maatschappelijke organisaties die duidelijk maken wat de overheid van hen verwacht.⁷

- ➔ PwC beveelt aan om belanghebbenden, in het bijzonder het maatschappelijk middenveld, actief te betrekken bij de ontwikkeling van nieuw beleid en de evaluatie van bestaand beleid (aanbeveling 2). In Duitsland, Frankrijk en op EU-niveau bestaan bijvoorbeeld klankbordgroepen waarin de overheid regelmatig met het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden overlegt.⁸

Tabel 1. Overzicht buitenlandse ontwikkelingen op het gebied van nationale due diligence-wetgeving.⁹

Land	Jaar	Status	Wet
Verenigde Staten	2012	Ingevoerd	Dodd-Frank Act (Section 1502)
Verenigd Koninkrijk	2015	Ingevoerd	Modern Slavery Act (Section 54)
Frankrijk	2017	Ingevoerd	Wet voor de waakzaamheidsplicht
Australië	2019	Ingevoerd	Modern Slavery Act
Zwitserland	2019	In parlement	Wetgeving due diligence
Duitsland	2019	In ontwikkeling	Zorgplichtwet
Luxemburg	-	In onderzoek	Due diligence-wetgeving
Italië	-	In onderzoek	Due diligence- of zorgplichtwetgeving

⁶ PwC, 2019, Strategies for Responsible Business Conduct, p. 4.

⁷ Idem, p. 60-61.

⁸ Zie ook: Change in Context, 2018, [Government Policy to Stimulate Responsible Business Conduct](#).

⁹ Zie ook het overzicht op www.bhrinlaw.org.